

Ære som begrundelse for kontrol og vold

Psykolog Inge Loua

Videnscenter for Psykotraumatologi
Konference om vold i nære relationer
Odense jan. 2023

Ære

- som begrundelse for social kontrol og vold

- Hvad er æresrelateret social kontrol?
- Hvem er de involverede?
- Hvor foregår æresrelateret social kontrol og vold?
- Hvordan foregår æresrelateret social kontrol og vold?

- Hvilke tegn bør vække opmærksomhed?
- Muligheder for opkvalificering og rådgivning

Hvad er æresrelateret social kontrol?

”...familiens, slægtens og det etniske baglands forebyggende adfærdsregulering, og sanktioner i form af tvangsbaseret kontrol over for gruppemedlemmer, der reelt eller potentielt afviger fra gældende normer for kønnet og seksuel adfærd og identitet, med det formål at opretholde eller genoprette familiens ære inden for en patriarkalsk kønsorden.”

Danneskiold-Samsøe S., Mørck Y., Wagner Sørensen B.
”Æresrelateret Social Kontrol: teori og praksis i socialt arbejde”
2019

Hvem kan være i risiko?

Primært personer fra **lukkede etniske eller religiøse minoritetsmiljøer**

Primo 2022 iflg. Danmarks Statistik:

14,4 % af danske befolkning er indvandrere eller efterkommere

- 57 % af indvandrere er fra ikke-vestlige lande
- 82% af efterkommere er fra ikke-vestlige lande

12 % af folkeskolens elever har anden etnisk baggrund end dansk

Personer fra religiøse mindretal

Hvem er de involverede?

Udøvere:

- Familien: forældre, søskende
- Slægten: bedsteforældre, tanter, onkler, fætre/kusiner m.fl.
- Bekendte: kammerater, kolleger, grupper på skolen
- Ukendte: buschaufføren, kvinder på gaden osv.

Udsatte:

- Især unge piger/kvinder, pga. seksualitetens betydning for familiens ære, men også drenge/unge mænd
- Kvinder, der vil skilles/har forladt ægteskab
- Personer med andre seksuelle præferencer/udtryk end hetero-normativt

OBS! Du kan godt både være *udsat* og *udøver*!

Hvor foregår det?

I hjemmet

I skolen/på uddannelsessteder

På arbejdspladser

I det offentlige rum

Hvordan kommer æresrelateret social kontrol til udtryk?

Begrænsninger, restriktioner og overvågning

- Hvem må du være sammen med?
- Hvordan må du se ud?
- Hvad må du deltage i? Hvor må du opholde dig?
- Hvad må du mene/tænke/tro?

Kontrol og vold – begrundet i ære

- Fysisk kontrol og vold
- Psykisk kontrol og vold, herunder trusler om tilbageholdelse af kærlighed og tilknytning
- Økonomisk vold
- Seksuel vold, afpresning og stalking
- Overvågning
- Uønskede hjemrejser/genopdragelsesrejser/dumping
- Chikane

Tegn på problematisk social kontrol

- Personen bliver overvåget, fx ved at mobil eller mail bliver tjekket
- Personen går altid direkte hjem fra skole/arbejde og deltager ikke i fritidsaktiviteter
- Personen forhindres i at deltage i nogle typer af aktiviteter og undervisning, fx lejrskole, idræt eller seksualundervisning
- Personens valg af venner virker ikke naturligt. Gode relationer vælges fra, og personen isolerer sig.
- Personens påklædning virker ikke frivillig, men er muligvis pålagt af forældre , partner eller jævnaldrende.
- Personen synes at have en unaturlig trang til at kontakte familiemedlemmer
- Personens familiemedlemmer er ofte i kontakt med vedkommende, når personen er i skole på arbejde eller færdes i det offentlige rum

Negativ social kontrol – Få øget kendskab til bekymringstegn og handlemuligheder i arbejdet med negativ social kontrol. For dig som er lærer, underviser eller skoleleder.

Udgivet af diverse ministerier under Demokrati under udvikling

- Bearbejdet til at omfatte voksne personer også, af I. Loua 2022

Professionel tvivl

Mange fagfolk er usikre på at arbejde med mennesker med andre kulturelle baggrunde end fagpersonens egen kultur/klasse.

Risiko for faldgruber:

- At forklare for meget med kulturel baggrund
- At se bort fra kulturel baggrund

Samme problemer som alle andre borgere

PLUS kulturelle aspekter (findes i alle sager med mennesker)

Professionel forpligtelse til at have minimumsviden om 10-15% af befolkningen **med henblik på at kunne stille reelt afdækkende spørgsmål**

Samtaler med personer, der kan være udsatte for æresrelateret social control og vold:

- Understrege **tavshedspligt/underretningspligt** – også for evt. Tolk
- Undervisning/psyko-edukation om **forskellige voldsformer** – medfører ofte udtalelser, som inviterer til yderligere samtaler. Kan også indkorporeres i spørgeguide.
- **Spørge ind**, fx. ved hjælp af eksempler:
  - “Jeg har mødt andre med din baggrund, der ..... Hvordan er det for dig?”*
  - “Nogle børn med samme baggrund som dig.....”*
  - “I nogle parforhold ved jeg, at manden kender alle kvindens koder til Nem-ID, dankort mv.”*

Mere viden

Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI)

Integrationsviden.dk

Kursuskatalog (gratis kurser, online og på fx. arbejdspladser)

integrationsviden.dk/aeresrelaterede-konflikter

integrationsviden.dk/videnscentre

Ankestyrelsen

ast.dk/publikationer/god-praksis-i-sager-om-aeresrelaterede-konflikter

ALS Research – mange gode rapporter siden 2011

Børns Vilkår – særligt ”Adfærdskontrol og tankefængsel”

Indsigt i andre levemåder

Film:

Hvad vil folk sige, Brylluppet, Fighter, Bend it like Beckham, East is East, Die Fremde, Et dristigt kys, JallaJalla, Sandstorm, Mustang

Selvbiografier:

Himlen over min fars tag, Jorden under min mors fødder (Zeinab Mosawi), Glansbilleder (Geeti Amiri), Sort land (Ahmad Mahmoud), Lykkens Brud (Simona Abdallah), Dødevaskeren (Sara Omar)

Fagbøger og rapporter:

Adfærdskontrol og tankefængsel (Børns Vilkår)

Unge oplevelser af negativ social kontrol (Als Research)

Når Aicha løber hjemmefra (Inge Loua)

Hvor kan fagfolk få vejledning?

VISO

<https://socialstyrelsen.dk/viso/kontakt-viso> eller Tlf. 72 42 40 00 (man-fre 9-11.30)

RED rådgivning for fagfolk

RED Rådgivning tilbyder professionel sparring i enkeltsager såvel som foredrag, oplæg mv. om æresrelaterede konflikter og praksishåndtering heraf.

Ring: 70 27 76 86 hverdage fra kl. 9 til 15 og torsdag kl. 9 til 18.

Sikkerhedskonsulenterne

Specialiseret hjælp og rådgivning i konkrete sager, fx risikoscreening og vurdering af trusselsniveau, sikring af borger, koordination med relevante myndigheder mv.

Find dem på:

siri.dk/integration/aeresrelaterede-konflikter-og-negativ-social-kontrol

Tak for i dag

Kontakt:

Inge Loua

Mobil: 3066 8343

psykolog@ingeloua.dk

Minoritetskonsulenterne ApS

Hollandsvej 12, 2.

2800 Lyngby

www.ingeloua.dk

www.minoritetskonsulenterne.dk

